

Martinus

www.martinus.hu

a Szombathelyi Egyházmegye havilapja

X. ÉVFOLYAM 10. SZÁM • 2017. OKTÓBER • ÁRA: 200 FT

„A keresztények közötti egység
elsődleges fontosságú;
fől kell ismernünk,
hogy közöttünk több van abból,
ami összeköt, mint, ami elválaszt.”

(Ferenc pápa)



500
reformáció

Reformáció 500

Beszélgetés az évforduló
kapcsán
2-4. oldal



Az ökumené útján

Dr. Koltay Jenő atya írása

5. oldal



Mit érdemes tudni a
NaProTechnológiáról?

A Katolikus Egyház által ajánlott
meddőségkezelési módszer
12. oldal

Reformáció 500

Beszélgetés az évforduló kapcsán

A reformáció 500. évfordulójára emlékezünk 2017-ben, különösen is október 31-én, a reformáció napján. Ebből az alkalomból elsőként Rostáné Piri Magda esperes asszonnyal beszélgettünk, aki a bobai evangélikus egyházközség lelkésze, valamint a Vasi Evangélikus Egyházmegye esperese.

A mai Magyarország területén Vas megyében található a legtöbb evangélikus egyházközség, arányuk kb. 5%, a 3%-os országos átlaggal szemben. Mikor jöttek létre itt az első evangélikus közösségek? Mi segítette ezt?

Az első evangélikus egyházközségek rövidesen (30-50 évvel) a Reformáció elindulása után keletkeztek itt Vasban. Köszönhető ez annak, hogy magyar diákok tanultak, többek között a wittenbergi egyetemen is, ahonnan Luther tanait megismerve tértek haza. Közel a határhoz (Sárváron) kiváló patrónusra leltek Nádasdy Tamás személyében, aki a tudományok, a kultúra és az egyház megtisztulásának elkötelezett híve volt.

Esperes asszony is Vas megyéből származik? Kérem, mutakozzon be a Martinus újság olvasóinak!

Nem Vas megyéből származom, a Balaton mellett, Révfülöpön nőttem fel. Apai ágon sok lelkész volt a családban, többek között az apai nagyapám is.

1984-ben, amikor végeztem az egyetemen, Nagy Gyula püspök úr Bobára helyezett és azóta ebben a gyülekezetben szolgálok. Itt találtam meg a férjemet, itt született a leányunk, aki szintén az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakos hallgatója, ebben a tanévben ösztöndíjas tanulmányokat folytat a heidelbergi egyetemen és készül a diplomamunkájának megírására.

Mikor gondolt arra, hogy a lelkészi hivatást válassza?

Nagyjából 17 éves lehettem, amikor először éreztem erősen azt, hogy nekem tovább kell adni valamit abból, amit ekkor már a szívemben nagyon mélyen tudtam és éreztem: Jézus Krisztus bűnbocsánatot, életet és üdvösséget szerzett nekem a kereszthalálával. A nálam nyolc évvel idősebb nővérem, Zsuzsa ekkor már elvégezte a Teológiát. A szülei, a nővéreim és a sógorom voltak azok, akik támogattak ebben, bár ekkor 1977-et írtunk és ez a történelmi idő nem nagyon kedvezett az én pályaválasztásomnak.

Nem nehéz feladat egy nőnek a lelkészi hivatás?

Fogalmazzunk úgy, hogy kicsit összetettebb, mint egy férfi számára. Kezdve ott, hogy amikor én 1984-ben végeztem, egyházunkban még nem ordináltak automatikusan nőket. Ugyanazokat a tanulmányokat folytatva és befejezve, ugyanazon az istentiszteleten, két férfi társamat lelkésszé szentelték, míg egy másik kolléganőmet és engem lelkészi munkatársi szolgálatra bocsátottak ki. Amikor aztán a püspök egy hónap múlva Bobára helyezett mindenféle lelkészi szolgálat elvégzésére megadta a felhatalmazást, bár nem vehettem fel az un. Luther-kabátot. Az ordinációmra, kb. harmincad magammal együtt, 1987-ben került sor. Akkor minden addig végzett és még nem ordinált nőt lelkésszé szenteltek. Ebben az évben iktatott be Fehér Károly esperes a bobai lelkészi hivatal lelkészi állásába. De ez csak a kezdet volt.

Sokat voltam távol az otthontól, 20–24 órában tanítottam, vasárnaponként 3–4 istentiszteletet tartottam. A karácsonyest úgy zajlott nálunk, hogy szenteste napján hajnalban feldíszítettük a fát, megtartottuk a rövid karácsonyi áhítatot. Amíg lehetett, együtt volt a család. Délután három óraker kezdődtek az istentiszteletek, amit este 9 óraker fejeztem be. Arra a nagynéném megfürdette és lefektette a gyereket. De ez az időszak nagyon szép és boldog volt.

Most a bobai evangélikus egyházközség lelkésze, valamint a Vasi Evangélikus Egyházmegye esperese. Megkérem, mutassa be a lelkészségét!

A Bobai Evangélikus Egyházközséghez területileg három falu, Boba, Nemeskocs és Kemenespálfa tartozik. Ezen a három településen úgy 530 evangélikus él. 2005 óta helyettes lelkészként ellátom még Veszprém megyében a csöglei anyagyülekezetet, a hozzá tartozó öt településsel. Ezen a területen összesen kb. 250-en vannak a gyülekezeti tagok.

Lelkészi szolgálatomban mindig is fő feladatomnak az ige hirdetését tartottam. Igyekszem ezekre az alkalmakra mindig lelkiismeretesen felkészülni. A közösségépítésen sokan dolgozunk. Gyermekmunkások, felnőtt önkéntesek. Iskolaidőben az istentiszteletekkel párhuzamosan vasárnapi iskolát tartunk. A gyülekezet fiataljai hetente gyűlnek össze



martinuskiado.hu • Felelős kiadó: Teklits Tamás igazgató • ISSN 2060-145X • Az újságban található cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.

Főszerkesztő: Ipacs Bence • Szerkesztők: Déri Péter, H. Pezenhófer Brigitta, Kovács József, Molnár Péter, Salamon Viktória, Teklits Tamás • Nyomdai kivitelezés: Nyomdai ötletek Kft. (7100 Szekszárd, Ybl M. u. 3.) • Felelős vezető: Jankovics Zoltán • Kiadó: Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó (9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 3.) • Telefon: 94/513-191 • E-mail: info@martinuskiado.hu • Internet: www.

az ifjúsági alkalmakra, a beosztott lelkész vezetésével. A Kemenesalja Y's Men Klub-tagok és az ugyancsak a gyülekezet mellett működő Lakos Ádám Evangélikus Szeretetszolgálat munkatársai segítségével nyaranta két héten át napközis táborokat tartunk a gyerekeknek. Az óvodásoktól egészen a középiskolásokig örömmel vesznek részt ezeken a programokon a fiatalok.

Már említettem a Lakos Ádám Evangélikus Szeretetszolgálatot, amely 2011 óta működik bobai székhellyel és látja el házi segítségnyújtás keretében a környékbeli rászoruló idősöket, munkát adva ezzel mintegy 40 asszonynak. A Szeretetszolgálat életében is nagy fordulatot jelent a 2017. év ősze, mert szeptember 1-től az intézmény átvette a devecseri Idősek Otthonát is, megerősítve a szociális alapszolgáltatást egy bentlakásos intézménnyel.

Ebben a tanévben nyílt meg Bobán az evangélikus általános iskola. Honnan jött a gondolat, hogy egy állami iskolát átvessenek?

Kemenesalján, mint már említettem, az országos átlaghoz képest nagy számban élnek még mindig evangélikusok, de eddig nem volt sehol a környéken iskola, ahova a gyerekek járhattak volna. Nagyon bántott ez mindig engem, ezért látva a szombathelyi Reményik Sándor Evangélikus Általános Iskola és Művészeti Alapiskola jó és eredményes munkáját, az az ötlet fogalmazódott meg bennem, hogy ennek az iskolának a tagiskolájaként működhetne Bobán egy általános iskola. Bobán azonban van egy kiválóan működő óvoda is, egy épületben az iskolával. Ezért is volt kézenfekvő, hogy átvesszük az óvodát is. A gondolatot sokan (szülők, pedagógusok, egyházvezetés) támogatták és így indulhatott el 2017. szeptember 1-jén, a Reformáció elindulásának 500. évében Bobán az evangélikus óvoda és általános iskola. A tanévnyitó istentisztelet szeptember 9-én volt.

Mit tart az iskola küldetésének?

Az egyik iskolaépület, amelyet átvettünk, a bobai evangélikus gyülekezet tulajdonában volt, mielőtt 1948-ba államosították. Homlokzatára a koronás címer mellett „Az Úrnak félelme feje a bölcsességnek. (Péld 1,7)” idézet volt felfestve, amit az államosítás után lemeszeltek. A tanévnyitó istentiszteleten is elmondtam, azt szeretném, ha a kis óvodásaink, amire elérkeznek a 8. osztályhoz, megtanulnák, hogy minden, ami fontos az életben, az az Isten tiszteleténél kezdődik.



Mint említettük, esperesi feladatokat is ellát Vas megye területén. Huszonhárom lelkészséget számoltam az egyházmege honlapján. Mit tartalmaz az esperesi „hivatal”?

Az esperesi feladatok nagyon sokrétűek. Megemlítek néhányat a teljesség igénye nélkül. Az esperes örököl az egyházmege területén az egyházi szolgálat felett, felel az egyházmege lelki életéért és közösségi alkalmaiért, felel az egyházmege lelkészeinek testvéri szeretetben történő együttműködéséért, segíti az egyházmegei lelkési munkaközösség munkáját, részt vesz az egyházkerületi és az országos esperesi tanács munkájában.

Melyik a legkedvesebb bibliai helye, mondata?

Életem vezérigéje a Róm 17,7-9: „Mert közülünk senki sem él önmagának, és senki sem hal önmagának; mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk. Mert Krisztus azért halt meg, és azért kelt életre, hogy mind a holtakon, mind az élőkön uralkodjék.” Nincs sem életben, sem halálban egyetlen pillanat sem, amit magamra hagyva kellene töltenem. Sok mindentől és sok mindentől meg kell válnunk az életünk során, egyvalamit soha nem vesz vissza tőlünk Isten: önmagát. Aki őbenne hisz, az soha nem lesz nincstelen, nem marad üres az élete. Ez nekem életre szóló megerősítést jelent.

Szakál Péter az Őrségi Református Egyházmege esperese. Lelkészként egészen fiatalon, az egyetem elvégzése után került Egyházszolgálatba. Az Őrségi Egyházmege a Dunántúli Református Egyházkerülethez tartozik, melynek területén 200 ezer hívő él. Az Őrségi Egyházmegeben 17 egyházközség van, és húsz lelképásztor szolgál: Celldömölkötől egészen Lentiig. Szoros a kapcsolat a Felsőöri (Ausztria) és Szentlászlói (Szlovénia) református gyülekezetekkel, amelyek a trianoni békeszerződés folytán kerültek el az Egyházmegetől.

Milyen az Őrségi Egyházmege általános helyzete?

Jelenleg az Őrségi Egyházmege 17 gyülekezetében kilencezer reformátust tartunk nyilván. Összesen 20 lelképásztor végzi nagy hűséggel és sok-sok utazással a reá bízott szolgálatokat. 2007-re sikerült minden lelkési állást betöltenünk, három lelkész is működik egyházmegejünkben. A lelkési kar átlagéletkora 40 év. Munkájukat közel háromszáz presbiter segíti. A hittanórákra mintegy 820 gyermek jár. Az egyházmege területén szórványban élnek bizonyos területen a református hívek, például a Göcsejben vagy a Rábavidéken. A lelkészek sok utazással, sok áldozattal végzik szolgálatukat. Jellemző az is, hogy a kis falvakból városba költöznek a gyülekezetek tagjai. Így az egyházmegehez tartozó városokban inkább növekszik a református hívek száma. Tapasztalható az is, hogy a munkalehetőségek miatt Kelet-Magyarországról a nyugati részre költöznek a családok, sok közöttük a református vallású. Valamint 1990 óta az Erdélyben élő református családok közül folyamatos az áttelepülés az anyaországba.

Az Őrségi Egyházmege területileg nem kicsi, hanem lélekszámában kicsi. Húsz év alatt három új templom épült: Sárváron, Kőszegen és Szentgotthárdon. Sárváron és Szent-



gotthárdon két új parókia. Egy harmadik parókia a leégése után teljesen újjáépült.

A Dunántúlon melyik időszakban jelent meg a református közösség?

A Dunántúlon az első írásos bizonyíték a református egyházkerülettel kapcsolatban 1531-ből származik, ugyanis ebben az évben alakult meg a híres Pápai Református Kollégium. Sajnos 1950-ben államosították és csak a könyvtár maradt meg a református egyház kezelésében. A rendszerváltoztatás után, 1991-ben kaptuk vissza a Református Gimnáziumot az államtól, nagyon lepusztult, leromlott állapotban. Azonban a sok segítség nyomán sikerült felújítani, úgy, hogy 1991 őszén az országos tanévnyitó a pápai református templomban volt. Ezen Antall József miniszterelnök is részt vett. A reformáció 500. évfordulója kapcsán állami támogatással, a mai korszerű oktatási körülményeknek megfelelően, teljesen megújult a pápai Református Kollégium.

És itt az Őrségben, Vas megyében mikortól számíthatjuk a reformáció megjelenését?

Az első írásos emlék 1599-ből való. Pontosan Egyházasrádócról. Ez tulajdonképpen egy levél, amely arról szól, hogy a helyben lakó – consinator loci – prédikátor egy forint adót köteles fizetni. II. András király a Székelyföldről telepített ide a nyugati határ védelmére székelyeket. Emiatt szerez településforma alakult ki. 19 település jött létre. Örökös kiváltságjogot kaptak, és mentesek voltak az un. cuius regio elv alól.

Az Őrségi Egyházmegyét a XX. századi történések különösen is sújtották. A trianoni békeszerződés, mellyel református egyházközségek is más államokba kerültek, aztán a kitelepítés. A református falvakból Nádudvarra, a Hortobágyra telepítették a lakosok nagy részét. Amikor hazajöhettek volna, már határsáv volt és ők nem kaptak engedélyt arra, hogy visszatelepüljenek.

Engedje meg, hogy családjáról és a lelkészi hivatás választásával kapcsolatban tegyek fel néhány kérdést. Diákkoromban az ön édesapja volt Szombathelyen a református lelkész és esperes is egyben. A hivatásának választásában ez a körülmény is szerepet játszott?

Nem hiszem, hogy valaki családi hagyomány nyomán lesz lelkész. Ez egy egészen más dolog. Valóban, az édesapám Kőszegen volt először lelkész, ezután került Szombathelyre. A nagyapám pedig Pápa mellett, egy faluban volt lelkész.

Kőszegen nőttem fel, gyermekkoromat a parókián éltem. Láttam édesapám, és nagyapám szolgálatát. Számomra, mint a lelkészgyereknek, természetes volt a templomi segítség, szolgálat: ha kellett – öcsémmel együtt – ellapátoltam a havat a templom előtt, befűtöttem a templomba, kiraktam az énekszámokat, orgonáltam az istentiszteleten. Ezek a dolgok öcsém és az én számomra is természetesek voltak.

Számomra nem volt kérdés, hogy milyen hivatást választok. Nem bántam meg a mai napig sem. Én most már 36 éve vagyok itt Egyházasrádócon. Itt találtam meg a feleségem, aki pedagógus. Két lányunk van. Mindketten tanulnak, egyikük éppen Pápan, a Református Gimnáziumban.

Hol végezte tanulmányait?

Budapesten, a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán végeztem. 1981-ben kerültem Egyházasrádóca. 1995-ben Németországba, Tübingenbe kaptam ösztöndíjat, ott tanultam. Azóta, hogy hazajöttem, itt vagyok Egyházasrádócon. Hívtak egyébként többször is Pápara lelképásztornak, de én valahogyan belegyökereztem az itteni közösségbe és inkább maradtam.

Hogy történik a lelképásztori szolgálat Egyházasrádócon?

Hat településnek vagyok a lelképásztora, három helyen minden vasárnap van istentisztelet. A többi helyeken felváltva. Legfontosabb az istentiszteleti közösség, aztán a presbitérium. Van egy fiatalokból álló kis csapat, akik a templom körüli munkákban mindig szívesen részt vesznek. Nagyon jó kapcsolatban vagyunk. Az iskolában van hitoktatónk, aki a református hitoktatásra beiratott gyermekekkel foglalkozik. Munkáim mellett én leginkább akkor jutok el az iskolába, ha a hitoktatónk valami miatt nem tud jönni. A konfirmáció 14 éves korban van.

Mint az Őrségi Egyházmegye esperesének, milyen külön feladatai vannak?

Az egyházmegye hivatalos képviselője az állam és testvéregyházi fórumon, az egyházmegye adminisztrációja, igazgatása a feladatom. Nemcsak az anyagi segítség megszerzése, szervezése, hanem lelki segítség nyújtása is fontos a lelkészek számára.

Az egyházmegyei programoknak a szervezése, tervezése pl. most a Reformáció 500 jegyében. Az ünnepsorozat egyházmegyei zárása október 29-én Sárvaron lesz: központi református összejevetel és istentisztelet. Lelkészek és hívek jönnek a rendezvényre.

Látogatom, ha csak lehet a lelképásztorokat, egyházközségeket, de a legjobbnak az látszik, hogy minden második hónap elején lelkészi értekezletet tartunk. Ez a találkozás mindig másik egyházközségben van. A legközelebbi Körmenten lesz. Megbeszéljük az egyházi ügyeinket, majd fehér asztalnál beszélgetünk. Van erre egy kifejezés: confraternitas, testvéri közösség. Ezt nagyon fontosnak tartom.

Az augusztus eleji vihar itt az Őrségben súlyos károkat okozott. Olvastam a Dunántúli Egyházkerület honlapján, hogy közadakozást hirdettek a viharkárok enyhítésére és a helyreállítások költségére.

Igen, a gyűjtés elindult és már tizennégy millió forint gyűlt össze az őrségi megsegítésére. A vihar csütörtökön este volt, és a püspök úrral már vasárnap jártuk a vidéket, hogy lássuk és felmérjük a károk súlyosságát: a templomokban, parókiákban esett károkat, a falvak lakóinak kárait. Az összegyűlt összeget majd az Egyházmegyei Tanács fogja szétosztani.

És végül van esetleg kedvenc igéje, szentírásbeli mondata, mellyel üzenne a folyóirat olvasóinak?

Kedves igehelyem: „Ézért tehát nem azé, aki akarja, és nem is azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.” (Róm 9,16) Nem azt jelenti ez az igever, hogy az akarás és a futás helyett adja Isten az „igazit”, hanem azt, hogy az Ővele való futás közben éljük át, hogy az „igazi”, az „üdvösséges” sosem emberi erőlködés gyümölcse, hanem mindenestül ajándék.

Salamon Viktória

Az ökumené útján

A mikor 1975. január 25-én Bobára és Izsákfára kerültem plébánosnak, tudtam, hogy Kemenesalja lakóinak jó része protestáns vallású. Bobán minden szomszédom protestáns család volt. Sorban bemutatkoztam nekik, hogy én vagyok az új plébános. Ezt jó néven vették. – Pár hónap múlva meghalt az egyik szomszédom, egy evangélikus presbiter. Másnap reggel átmentem hozzájuk, kifejeztem imádságos részvételemet. A temetésén együtt imádkoztam a hívekkel. Ezzel is „jó pontot” szereztem előttem.

Sajnos, a katolikus plébános és az evangélikus lelkész kapcsolata nem volt ilyen jó, sőt semmilyen sem. Annak ellenére, hogy az iskola folyosóján együtt várták a hittan órák kezdetét, még csak nem is köszöntötték egymást. Ennek véget akartam vetni. Hamarosan bérmlás lett Bobán, és személyesen hívtam meg Garam Zoltán lelkészt. Ő pár nap gondolkodási időt kért. Akkor az utcán találkoztam vele. Röviden csak ennyit mondott: Jenő! A bérmlásotokra nem megyek el, az a ti belső ügyetek, de a vacsorára nagyon szívesen elmegyek! – Isten hozza lelkész urat! – válaszoltam neki. Amint megtudtam, nagy izgalommal készült erre. Úgy gondolta, hogy kihasználva helyzeti előnyünket – 25 vendég között ő volt az egyetlen evangélikus, sőt lelkész –, mi hitvitát provokálunk: erre készült is. De nem így lett. Dr. Winkler József segédpüspök baljára ültettem. Erre ő spontán pohárköszöntővel válaszolt. Olyan jól érezte magát, hogy utolsó vendégemként távozott. – Garam Zoltán közel teljes 46 évig szolgált Bobán. 1979. húsvétján búcsúzott el a híveitől. Ezt én megtudtam, és a húsvéti hirdetésben méltattam a 46 éves szolgálatát, és Isten áldását kértem nyugdíjas éveire (90. évében halt meg). Ez annyira meghatóta őt, hogy személyesen eljött elköszönni tőlem, és per tu-val pecsételtük meg a négy közös évet.

1980-ban az új lelkésszel, Jankovits Bélával elhatároztuk, hogy a II. világháború hősi halottjainak emléktáblát állítunk. Hogy ne legyen annyira feltűnő, az első világháborús emlékoszlop hátoldalára írtuk fel a neveket. A helyi hatalmi szervek nem mertek írásban engedélyt adni, csak hallgatólagos beleegyezést. Halottak estéjén az ünnepi istentiszteleten mintegy százan voltak jelen. A gyertyák fényében csak könnyező szemeket, megrendült arcokat lehetett látni. – Ezt a megemlékezést azóta évente folytatjuk, most már bevonva a református lelkészt is.

1984. február 21-én éjjel leégett a bobai iskola egy része és az óvoda. Ez utóbbi először az evangélikus parókián került elhelyezésre. Ekkor halottam ilyen éretlen megjegyzést is: mit keresnek itt a katolikus gyermekek, ez itt evangélikus

parókia! Ezzel nem törődtem, mert tudtam: az élet megy tovább. Már tavasszal megkezdődtek a tárgyalások, amiknek eredményeként a bobai egyházközség beleegyezésével, dr. Fábián Árpád püspök áldásával és dr. Gonda György, a Vas Megyei Tanács VB elnökének hozzájárulásával az óvodásokat júniustól a plébánián helyeztük el: nagyon szorosan. Minden felekezeti gyermeket és szüleit szeretettel fogadtuk. Két évig voltak így.

A bobai eseményeknek híre ment a környéken. Már 1979. januárjában az ökumenikus imahétre meghívott a celldömölki evangélikus lelkész, Józsa Márton prédikálni. Ez egyoldalú volt: csak én imádkoztam és prédikáltam, több lelkész volt ott, katolikus csak én. Magnóra vették fel a beszédemet, és házról házra adták. Ennek olyan nagy hatása volt, hogy elhatároztuk, ezután évről évre megrendezzük az ökumenikus hetet. Először csak egy-egy plébánia – lelkészség területén, majd kb. 10 év múlva a celldömölki és a környékbéli lelkészek mindenhol együtt mennek, ugyancsak a hívek is. Ez kb. 10 éve a Veszprém megyei református falvakkal és a jánosházai településekkel bővült.

Sajnos, a templomaimat többször kellett renováltatni, a bobait is. Ilyenkor is mindig számíthattam a polgármesterek segítségére, a testületek jóindulatára. Így legutóbb 2015-ben Császár István püspöki helynök áldotta meg a felújított templomot, és utána a vacsorát az evangélikus polgármester által ingyen a részünkre bocsátott önkormányzati épületben fogyaszthattuk el. – 2017. augusztus 10-én éjjel a vihar nagyon megtépázta a templomunkat. Az evangélikus polgármester és alpolgármester egész nap együtt dolgozott a híveimmel, hogy az többé ne ázzék be.

2017. szeptember 9-én tartotta a Bobai Evangélikus Általános Iskola az ünnepélyes tanévnyitóját, Rostáné Piri Magda esperes asszony vezetésével. Minden köszöntőben ott volt az ökumenikus nyitottság, hiszen 3 felekezet gyermekei járnak oda. Ez is reményt ad az Isten-áldotta folytatásra.

Szent XXIII. János pápa az ökumenizmusról így tanított: Ne azt keressük, ami elválaszt, hanem azt, ami összeköt bennünket! Ennek a szellemében igyekszünk immár 43. éve itt, Kemenesalján együtt dolgozni és imádkozni a protestáns lelkészekkel és hívekkel. Isten tegye bennünk teljessé azt a jót, amit megkezdett velünk.

Dr. Koltai Jenő



RÖVID HÍREK

Szeptember 16-án gyalogos zarándoklat indult Budapesten a Városmajorból Máriaremetére Mindszenty bíboros 70 évvel ezelőtti férfi-zarándoklata nyomán. A sokaságot Bíró László és Székely János püspök, Lambert Zoltán kanonok vezette. A kegyhelyen szentmisét mutatott be Erdő Péter bíboros, prímás.



Védők és építők – Magyarok a keresztény Európában címmel tartották meg a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ) XI. kongresszusát szeptember 16-án a Parlament Felsőházi termében. A tanácskozáson felszólalt Erdő Péter bíboros, prímás és Orbán Viktor miniszterelnök is.



Kiszabadult az indiai szalézi misszionárius, Thomas Uzhunnilil, akit több mint 18 hónappal ezelőtt hurcoltak el fegyveresek Jemenben. Ferenc pápa hamarosan fogadta is a kiszabadított szerzetest. Tom atya letérdelt, hogy megcsókolja Ferenc pápa lábát, aki azonnal felsegítette és megcsókolta a szerzetes kezét. Ez a kép jól jellemzi kettőjük találkozását.



Nemzetközi felháborodást váltott ki a Lidl görög élelmiszereinek csomagolása, mely a Santorini szigetén található Athanaszisz-templomot ábrázolja, kupoláján azonban nem látható a kereszt, mert leretusálták a képről. Az áruházlánc közleményben kért bocsánatot a kifogásolt fotó miatt.



A végéhez közeledik a vatikáni reform. Szeptember 11. és 13. között tartotta ülését a C9 néven ismert kilenctagú bíborosi testület, amelyet Ferenc pápa négy évvel ezelőtt hozott létre a céllal, hogy segítse őt a világegyház kormányzásában, illetve a Római Kúria reformjában.



Dokumentumfilm készült Amorth atyáról, amint ördögűzést végez. „Az ördög és Amorth atya” címmel készült el William Friedkin, „Az ördögűző” rendezőjének új filmje, amelyet a szeptember elején zajló Velencei Nemzetközi Filmfesztiválon mutattak be. A dokumentumfilmben egy valódi ördögűzés látható.

AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA: KOVÁCS JÓZSEF
A HÍREK FORRÁSA: MAGYAR KURÍR

Mi azt gondoljuk, már az is sok, ha kétszer megbocsátunk

Az évközi 24. vasárnap evangéliuma (Mt 18,21–35) a megbocsátásról ad tanítást, amely nem tagadja az elszenvedett sérelmet, hanem elismeri, hogy az Isten képére teremtett emberi lény mindig nagyobb az általa elkövetett rossznál. Szent Péter megkérdezi Jézust: „Ha testvérem vétkezik ellenem, hányszor kell megbocsátanom neki? Talán hétszer?” (Mt 18,21). Péter azt gondolja, az a legtöbb, ha hétszer megbocsát ugyanannak az embernek, mi meg azt gondoljuk, már az is sok, ha kétszer megbocsátunk. Jézus azonban így válaszol: „Nem azt mondom, hogy hétszer, hanem hetvenszer hétszer.” (Mt 18,22), ami azt jelenti, hogy mindig. Ezt az irgalmas királyról és a kegyetlen szolgáról szóló példabeszéddel támasztja alá, amelyben bemutatja annak az embernek az inkohereciáját, aki előbb bocsánatot kap, de utána ő maga nem hajlandó megbocsátani.

Isten a keresztségünktől fogva megbocsátott nekünk, egy megfizethetetlen adósságot engedett el nekünk: az eredendő bűnt. Aztán határtalan irgalommal megbocsátja nekünk összes bűnünket, ha csak egy kis jelét is mutatjuk a megbánásnak. Isten ilyen: irgalmas. Amikor kísértést érzünk arra, hogy bezárjuk szívünket az előtt, aki ártott nekünk, és bocsánatunkat kéri, emlékezzünk a mennyei Atya szavaira, melyeket a kegyetlen szolgának mondott: „Én minden tartozásodat elengedtem neked, amikor kérleltél. Nem kellett volna neked is megkönyörölnöd szolgatársadon, ahogy én megkönyörültem rajtad?” (Mt 18,32–33). Aki csak megtapasztalja a bocsánatot nyert ember örömét, békéjét és belső szabadságát, megnyílhat annak lehetősége előtt, hogy ő is megbocsásson.

A Miatyánk-imába Jézus be akarta illeszteni ennek a példabeszédnek a tanítását. Közvetlen kapcsolatba állította a bocsánatot, amelyet mi kérünk Istentől, azzal a bocsánattal, amelyet nekünk kell adnunk testvéreinknek: „Engedd el tartozásainkat, ahogyan mi is elengedjük a nekünk tartozóknak” (Mt 6,12). Isten bocsánata az ő irántunk tanúsított túlcorduló szeretetének a jele; ez a szeretet szabadon hagy minket, s így el is távolodhatunk tőle, mint a tékozló fiú, de amely mindennap várja hazatérésünket; ez a pásztor rettenthetetlen szeretete, amely elindul megkeresni az elveszett báránnyt; ez gyengéd szeretet, amely minden bűnöst beenged, aki kopogtat az ajtaján. A mennyei Atya telve van szeretettel, fel akarja kínálni azt nekünk, de nem tudja megtenni, ha bezárjuk szívünket a többiek iránt érzett szeretet előtt.

Ferenc pápa



A házasság érvényesítése VI.

A gyökeres orvoslás

A gyökeres orvoslás az akadály vagy a formahiány miatt érvénytelen házasság érvényesítési módja, amikor az illetékes hatóság intézkedése révén felmentést adnak az akadály vagy a forma alól és nincs szükség a beleegyezés megújítására. A gyökeres orvoslás szükségképpen feltételezi a házassági beleegyezés fennállását.

A gyökeres orvoslásról tehát csak akkor lehet szó, ha önmagában véve valós beleegyezést adtak a felek (mindkettő). Alkalmazható a gyökeres orvoslás olyan házasság esetében is, amelynek kezdetén nem volt meg a beleegyezés, de a házasságrendezés idejére már létrejött. A kánoni formára kötelezettek tisztán polgári házassága is jelenthet valós beleegyezést, sőt az élettársi viszony is orvosolható gyökerében, mivel ilyen szituációban is élhetnek a felek úgy, mintha házastársak lennének, vagy házastársi szándékkal élnek együtt, ami viszont valós beleegyezést tételez fel.

A házasságrendezés rendkívüli formájának kell tekinteni a gyökeres orvoslást, mivel csak akkor lehet alkalmazni, ha valamilyen ok miatt nem lehet az egyszerű érvényesítést alkalmazni. Csakis abban az esetben lehet gyökerében orvosolni egy érvénytelen házasságot, ha mindkét fél beleegyezése továbbra is fennáll. Ha már nem áll fenn a beleegyezés a felek között, akkor nem lehetséges a gyökeres orvoslás.

A gyökeres orvoslás az illetékes hatóság egy kegyintézkedése, amely felmentést tartalmaz. Tudjuk, hogy kegyre senkinek sincs joga, de az egyház lelkipásztori okok miatt létrehozta a gyökerében való orvoslás jogintézményét, mert az egyház nem elválasztani akar, hanem összekötni és érvényesíteni. Az egyházi társadalom közérdeke megköveteli, hogy ahol lehetőség van jogorvoslatra, ott annak valóban adjanak is teret.

Az Egyházi Törvénykönyv előírása szerint a gyökeres orvoslást a Szentszék adhatja meg, ezért hozzá minden esetben lehet fordulni. A Kódex azonban lehetőséget ad a megyéspüspöknek és a vele jogilag egyenlő elbírálás alá eső főpapoknak a gyökeres orvoslás megadására.

Nem engedélyezhet a megyéspüspök gyökeres orvoslást abban az esetben, ha isteni jogú akadály szűnt meg (impotencia, kötelék), vagy ha olyan akadályról van szó, amely a Szentszéknek fenntartott (szent rend, pápai jogú szerzetes intézményben tett nyilvános örök fogadalom, vagy a büntett akadály).

Déri Péter



A SZENTSÉGEK LITURGIÁJA

A betegek szentségének kiszolgáltatója

A betegek kenetének kiszolgáltatásakor – amint arra neve is utal – olajat használnak. Az olajnak olajbogyóból vagy más növényből készítettnek kell lennie. Ezt az olajat alapvetően a megyéspüspök áldja meg a nagycsütörtöki olajszentelési szentmisében, vagy pedig más alkalomkor. A megáldott olajat a papok magukkal is hordhatják, hogy a betegek szentségét bármikor ki tudják szolgáltatni. Tekintettel azonban arra, hogy előfordulhatnak olyan esetek, amikor a szentséget sürgősen ki kell szolgáltatni, megáldott olaj viszont nem áll rendelkezésre, szükség esetén bármely pap megáldhatja az olajat, de csak magának a szentség kiszolgáltatásának során.

A szentség kiszolgáltatója tehát a pap, és csakis a pap. Ezt azért fontos kihangsúlyozni, mert a középkorban minden keresztény megkenhette magát és hozzátartozóit a püspök által megáldott olajjal. Az utóbbi időben is többször felmerült a kérdés, hogy nem szolgáltatathatják-e ki ezt a szentséget diakónusok, esetleg világi hívek, ám erre nincs lehetőség, amint azt a Hittani Kongregáció 2005-ben újra megerősítette.

A betegek szentségének kiszolgáltatásában nincsen különösebb megkötés, hogy melyik pap melyik hívőnek szolgáltatathatná ki ezt a szentséget, ahogy pl. a keresztelésnél a helyi plébános az illetékes. Ezért is hordhatják mindig maguknál a megáldott olajat a papok. Halálveszélyben még az a pap is feladhatja a betegek szentségét, aki egyébként el van tiltva a papi szolgálat gyakorlásától.

Ám a papoknak nem csak a szentség kiszolgáltatása a feladatuk, hanem arra is gondjuk kell legyen, hogy a betegek ezt a szentséget kellő időben felvegyék. Sőt, ezt a gondoskodást az Egyházi Törvénykönyv a betegek hozzátartozóinak is előírja.

Ipacs Bence



Veni Sancte Szombathelyen

▲ Szeptember 1-én Veni Sancte misével kezdődött a Brenner János Általános Iskola és Gimnázium új tanéve. Idén 25 éves jubileumát ünnepli az intézmény annak, hogy jogelődje, a Püspöki Általános Iskola a rendszerváltás után újraindult.

▼ Szeptember 2-án Lentiszombathelyen tartották szokásos főzőversenyüket a Kolping Család regionális közösségei. Körmenről, Lentiből, Veszprémből és Szombathelyről vettek részt csapatok a megmérettetésen.

Idén is volt főzőverseny



Faültetés Répcelakon

▲ Szeptember 1-je a Teremtésvédelem imanapja. Számtalan helyen igyekeznek felhívni a figyelmet teremtett környezetünk értékére. A répcelaki első osztályosok a tanévnyitókor fát ültettek az iskola kertjébe.

▼ Szeptember 9-10-én a Szombathelyi Egyházmegye két kedvelt búcsújáráshelyén – Celldömölkön és Vasváron – is nagy tömegek ünnepeltek. A Mária neve napi búcsúra nem csak az egyházmegyéből, hanem az egész országból érkeztek hívek.

Búcsújárás Egyházmegyénkben



Ünnepelt a Szent Család Óvoda



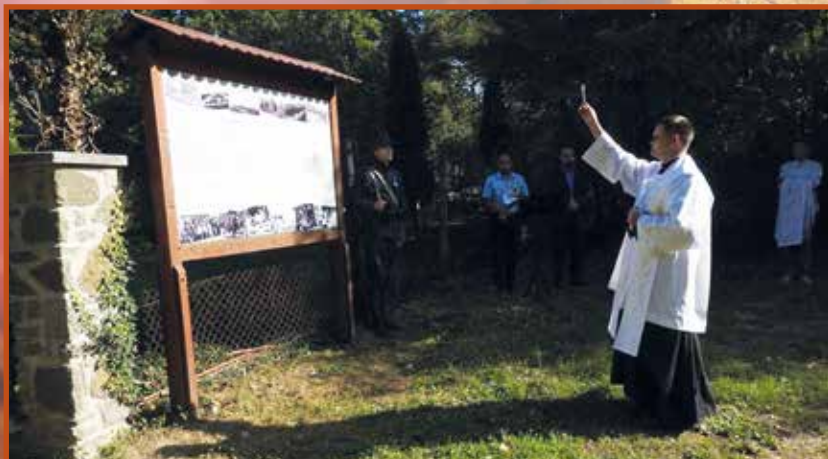
Szeptember 1-én ünnepelte fennállásának 20 éves évfordulóját a Szent Család Óvoda Zalaegerszegen. Az ünnepségre az egykori óvodások, ma már felnőttek, illetve volt dolgozók is meghívást kaptak.

Kápolna megáldás



Szeptember 8-án áldotta meg dr. Székely János megyéspüspök a Káld-Farkaserdőben Kisboldogasszony tiszteletére épített kápolnát és a csik-somlyói Mária kegyzsobor kicsinyített másolatát.

Információs tábla a hadifoglyok emlékére



Szeptember 9-én áldotta meg Balassi István gércei plébános az ostffy-asszonyfai hadifoglytemetőnél felállított új információs táblát. A tábla bemutatja a 100 évvel ezelőtt itt állt hadifoglytábor és temető történetét.

PROGRAMAJÁNLÓ

október 15. (vasárnap) 10 óra Bérmálás (Rédics, Szentlélek templom); **15 óra** Bérmálás (Szentpéterfa, Szent Péter és Pál-templom) • **október 16. (hétfő) 18 óra** Isten atyai arca. A férfi útja a Bibliában, a társadalomban és a családban. – A Katolikus Egyetemi Lelkészség nyitott előadásai (Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4., ELTE Savaria Egyetemi Központ „C” épület nagy előadóterem) • **október 20–22. (péntek–vasárnap)** Nordic & Biblia – lépéskurzus (Szombathely) • **október 20–23. (péntek–hétfő)** Személyesen kísért szentignáci lelkigyakorlat (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **október 24. (kedd) 19.30 óra** Martinus Exclusive – „Francia líra” – Vörös Szilvia (ének), Razvaljajeva Anasztázia (hárfa) és Duleba Livia (fuvola) koncertje (Szombathely, Püspöki Palota) • **október 28. (szombat) 8.30 óra** Egyházközségi és iskolai kiadványok, internetes oldalak munkatársainak, sajtófelelőseinek továbbképzése (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **november 2. (csütörtök) 7.30 óra** Szentmise az Egyházmegye elhunyt püspökeiért és papjaiért (Szombathely, Székesegyház) • **november 2–4. (csütörtök–szombat)** Akkreditált élménypedagógiai alapképzés (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **november 6. (hétfő) 17 óra** Család(sz)építő (Zalaegerszeg, Mindszenty-iskola); **18 óra** Isten atyai arca. A férfi útja a Bibliában, a társadalomban és a családban. – A Katolikus Egyetemi Lelkészség nyitott előadásai (Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4., ELTE Savaria Egyetemi Központ „C” épület nagy előadóterem) • **november 10. (péntek) 17 óra** Esti dicséret és lampionos felvonulás Szent Márton püspök ünnepének előestéjén (Szombathely, Székesegyház) • **november 11. (szombat) 24 óra** szentségimádás (Szombathely, Jézus Szíve-templom – Zárda); **10 óra** Ünnepi szentmise Szent Márton püspök ünnepén (Szombathely, Székesegyház) • **november 12. (vasárnap) 10 óra** Bérmálás (Nádasd, Szent Kereszt feltalálása, Szent Márton és Boldog Batthyány-Strattmann László-templom)



A szombathelyi kórházlelkész:

Molnár Árpád
Tel.: +36 30 619 5474

A zalaegerszegi kórházlelkész:

Takács András
Tel.: +36 30 211 9359





Brenner Jánosra emlékeztek Magyarlakon

Egyházmegyénk vértanúsorsú papjára, Brenner János atyára emlékeztek Magyarlakon augusztus 27-én. Dr. Székely János megyéspüspök mutatott be szentmisét, amely végén Piéta szobrot avattak a templomkertben, és Brenner atya emlékét idéző kiállítást nyitottak meg a Művelődési Házban.

Brenner János atya papi szolgálatának egyetlen állomása, a rábakethelyi plébánia a legrégibb plébánia volt hazánk eme legnyugatibb szegletében. Brenner János káplánsága idején négy filia tartozott a plébániához: Farkasfa, Máriaújfalu, Magyarlak és Zsida. A plébánián egy plébános – dr. Kozma Ferenc – és egy káplán – János atya – szolgált. János atya meggyilkolása után emléke, életpéldája nem halványult el a településen – mondta a martinus.hu-nak adott interjújában dr. Takács Gyula plébános. Például Kozma Ferenc plébános Brenner János emlékére egy Piéta szobrot faragtatott, amit az eredetileg tervezett helyre, a plébániához tartozó magyarlaki templomban nem engedtek elhelyezni. Ezért azt, mint sír-emléket állíttatta fel a rábakethelyi temetőben, a templom északi fala mellett, ahol halottak napján illetve halálának évfordulóján mécseseket gyűjtöttek. Szobor helyett emléktáblát helyezett el Kozma atya szeretett káplánjának tiszteletére a magyarlaki templomban, amelynek építési előkészületeiből János atya is kivette a részét.

Kozma atya álma, a Piéta szobor magyarlaki felállítására 60 évet kellett várni. A falu első embere, Monek Gyula állt a kezdeményezés élére, és 2017. augusztus 27-én dr. Székely János megyéspüspök megáldotta az alkotást. A napot püspöki szentmisével ünnepelte a helyi közösség. Dr. Székely János megyéspüspök szentbeszédében kitért rá: Brenner János atya kimondta örömmel, visszavonhatatlanul, hogy Isten számára ajándékozza életét. Szíve betelt békével. Isten szeretetének lett a jele a világban. Brenner atya életpéldája arra hív, hogy lángolóan szeresük Istent és egymást – hangsúlyozta a főpásztor. A szentmisét követően Brenner atya életét bemutató időszakos kiállítás nyílt a művelődési házban. A fényképek mellett láthatók voltak miseruhák, liturgikus könyvek és eszközök, amelyek egy részét János atya is használta. *Molnár Péter*



FATIMAI SZENTMISÉK

a Szombathelyi Egyházmegyében október hónapban

A fatimai jubileum alkalmából összegyűjtöttük, hogy Egyházmegyénkben hol tartanak fatimai szentmiséket és imaórákat. Októberben utoljára adjuk közre az aktuális havi információkat ezekről a 13-ai alkalmakról, de buzdítjuk Olvasóinkat, hogy a továbbiakban is vegyenek részt a fatimai Szűzanyát köszöntő imádságokon.

Bucu, Szent Mihály templom

Imaóra (szentségimádás): 17:30

Szentmise és körmenet: 18:00

Gyóntatás: 17:30-18:00

Celldömölk, Nagyboldogasszony plébániatemplom

Imaóra (szentségimádás és rózsafüzér): 16:30

Szentmise és körmenet: 18:00

Gyóntatás: 18:00-19:00

Körmend, Szent Erzsébet plébániatemplom

Szentmise: 18:00

Imaóra (rózsafüzér): 18:45

Gyóntatás: igény szerint

Kőszeg, Jézus Szíve plébániatemplom

Imaóra (rózsafüzér): 17:30

Szentmise és körmenet: 18:00

Gyóntatás: a szentmise előtt

Narda, Szent Kereszt felmagasztalás és Szent Anna templom

Szentmise és körmenet: 16:00

Imaóra (rózsafüzér): a körmenet után

Gyóntatás: igény szerint

Pusztacsatár, szabadtéri oltár

Imaóra (rózsafüzér): 16:00

Szentmise és körmenet: 17:00

Gyóntatás: 16:00-tól

Szentgotthárd-Zsida, Jó Pásztor kápolna

Imaóra (rózsafüzér): 14:30

Szentmise és litánia: 15:00

Gyóntatás: igény szerint

Szombathely, Szent Márton plébániatemplom

Imaóra (rózsafüzér és litánia): 17:00

Szentmise és körmenet: 18:00

Gyóntatás: 17:00-18:00

Szombathely-Olad, Fatimai Szűzanya Szeplőtelen Szíve tiszteletére és Boldog Batthyány-Strattmann László emlékére épület templom – október 14-én!

Imaóra (rózsafüzér): 17:00

Püspöki szentmise és körmenet: 18:00

Gyóntatás: igény szerint

Szombathely-Szentkirály, Szent István király plébániatemplom

Imaóra (rózsafüzér és szentségimádás): 17:00

Szentmise és körmenet: 18:00

Gyóntatás: 17:00-18:00

Szombathely-Szóllós, Jézus Szíve plébániatemplom

Imaóra (rózsafüzér és litánia): 16:45

Vasvár, Szent Kereszt plébániatemplom

Szentmise: 19:00

Imaóra (rózsafüzér és szentségimádás): 19:30

Gyóntatás: igény szerint

Vép, Urunk színeváltozása plébániatemplom

Imaóra (rózsafüzér és litánia): 17:30

Szentmise és körmenet: 18:30

Gyóntatás: 17:30-18:30

Zalaegerszeg, Szűz Mária Szeplőtelen Szíve plébániatemplom

Imaóra (rózsafüzér és szentségimádás): 16:00

Püspöki szentmise és körmenet: 18:00

Gyóntatás: 17:00-19:00

További információk: www.martinus.hu

Az adatok pontosságáért a Martinus szerkesztősége felelősséget nem vállal.





Mit érdemes tudni a NaProTechnológiáról?

A Katolikus Egyház által ajánlott meddőségkezelési módszer

„A NaProTechnológia nagy áldás a meddőséggel küzdő katolikusok számára, mégsem eléggé ismert. A katolikus közösség az egész kérdéshez nem áll eléggé együttérzően és segítőkészen. A meddőség keresztjével alig foglalkozik katolikus irodalom; ha nagy ritkán kezembe akad egy-egy ilyen témájú tájékoztató, általában csak a meg nem engedett módszereket sorolja fel, amelyekről legtöbbször úgyis tudjuk, hogy erkölcsileg elfogadhatatlan. Nem kioktatásra van szükségünk, hanem szeretetre, segítségre, lelki útmutatásra. Mit tegyünk? Merre induljunk innen? Hogyan szolgáljuk Istent a lehető legjobban, hogyan élhetünk „termékeny” életet, miközben ezt a keresztet hordozzuk, és nem tudjuk, megszabadulunk-e tőle valaha?” (egy meddő nő vallomásából)

Ha valaki eddig nem találkozott közvetlenül a meddőség kérdéskörével, talán sosem gondolt bele abba, amivel a fenti vallomás szembesíthet mindannyiunkat. Azonban az elmúlt hetekben a médiában számtalan megközelítésben találkozhattunk a témával, köztük kiemelten a Katolikus Egyház álláspontjával. Hívó katolikusként fontos, hogy egy ilyen kényes kérdésben ismerjük az egyház tanítását, az általa támogatott lehetőséget.

A Natural Procreative Technology, rövidítve NaPro vagy NPT – a menstruációs ciklussal összhangban működő, egyénre szabott orvosi diagnosztikai és terápiás lehetőségek tudománya. Alapja a Creighton Módszer, mely a női ciklus során változó biológiai jeleknek a házaspár általi, rendszeres, gondos megfigyelését, azok standardizált szabályok szerinti vezetését jelenti. Ennek segítségével az esetleges kórállapotok könnyebben felfedezhetők, és így a kivizsgálás, illetve a gyógyítás is hamarabb elkezdődhet. A megfigyelési szempontokat, a Creighton Módszer alapjait személyes konzultációk során a módszer oktatójával tanulja meg a házaspár.

A NaPro fő célja a női szervezet egészséges működésének visszaállítása műtétrel vagy gyógyszerekkel, hogy így lehetővé váljon a foganás természetes úton. A betegek kezelése szülész-nőgyógyász szakorvos irányításával történik a Creighton-oktatók bevonásával. Bizonyos esetekben akkor is nyújthat segítséget a módszer, ha a probléma a pár férfi tagjánál igazolódik. Léteznek azonban olyan meddőségi

problémák is, amelyeken a NaProTechnológia nem tud segíteni. Ilyen a menopausa, a spermiumtermelés teljes hiánya, a kétoldali petevezeték-hiány.

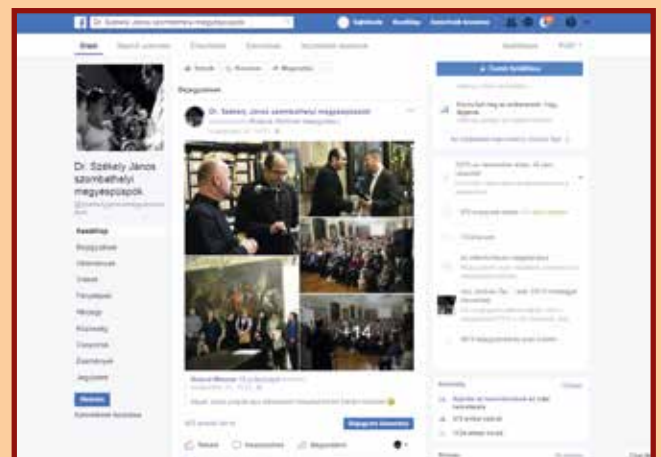
Ezt a módszert a Katolikus Egyház elfogadja és támogatja, hiszen a fogantatás kizárólag a férj és a feleség közreműködésével történik. A NaProTechnológia nem kizárólag meddőségkezelési módszer, lehetőségeivel számos nőgyógyászati kórállapot gyógyítható.

Hazánkban a módszer bevezetése kezdeti szakaszában van. Amennyiben valaki szeretné megtanulni a Creighton Módszert, akár családtervezési céllal, akár azért, hogy majd NaProTechnológiában jártas orvossal konzultáljon, hat képzett oktatótól tanulhat (jelenleg három oktató gyermekáldás miatt nem aktív). A NaProTechnológiát két orvos alkalmazza, de egyikük jelenleg külföldi tanulmányúton van. Bővebb információ a módszerről: csaladtervezo.hu

Martonné Csire Judit

E lindult dr. Székely János szombathelyi megyéspüspök Facebook oldala. Friss hírek, információk Püspök atya programjairól, fényképes és videós beszámolók. Az eseménynaptárban megtalálják azokat a programokat, amelyeken Püspök atya részt vesz. Az elhangzott szentbeszédok és előadások visszahallgathatók az oldalon. Emellett Püspök atya írásait is folyamatosan közöljük.

Kövessék a Facebook oldalt: <https://www.facebook.com/szekelyjanosmegyespupok>



Keleti egyházak II.

Kopt Ortodox Egyház



Kopt kereszt

Koptoknak az egyiptomi keresztényeket nevezzük. A kopt szó eredete az „Isten háza” jelentésű görög *aigüptiosz* kifejezésre megy vissza, ami *egyiptomit* takar. Ezt arabul a *qubti/qibtí* szavak adják vissza, s ebből alakult ki a 17. századra a latin *cophiti/cophitae* jelző, amit a magyar nyelv is átvett. A hagyomány szerint már a fáraókat is így nevezték, ezért a koptok az ő leszármazottaiknak is tartják magukat.

Tradícióik alapján Szent Márk evangélista igehirdetésén keresztül találkoztak Krisztus tanításával az 1. század közepén. De az evangéliumból tudjuk, hogy születését követően maga Jézus is évekig élt – menekülteként – Egyiptomban, s a Szent Családra emlékeztető szent helyek ma is a kopt keresztények féltve őrzött kincsei.

Első központjuk Alexandria (a mai *el-Iszkanderíjjah*), az akkor ismert világ egyik legnagyobb városa, a tudomány és a kultúra fellekvára volt, mely hamarosan az ókeresztény évszázadok egyik legfontosabb centrumává is vált. A keresztény szerzetesség gyökerei is részben Egyiptomban keresendők.

A koptok saját egyházi időszámításukat nem Krisztus születésétől, hanem az utolsó nagy ókori keresztény-üldözést elrendelő Diocletianus római császár uralkodása kezdetétől, 284-től számítják, amely számukra a „mártírium éve”.

Az önálló kopt egyház a 451. évi khalkédóni (ma: *Kadiköy*, *Isztambul* része az ázsiai oldalon) zsinat döntése folytán jött létre, melyen a koptok Krisztusnak csak egy (isteni) természetét fogadták el. Ez a másfél évezredes teológiai ellentét részlegesen fel-

oldódott, amikor 1973-ban VI. Pál római pápa tisztázta III. Senuda kopt pápával azt a félreértést, miszerint a koptok sohasem tagadták Krisztus valódi emberi voltát, csupán hangsúlyozni szerették volna az Isten és az ember Krisztusban megvalósuló harmonikus egységét.

Egyiptom keresztény ország volt egészen a 7. századig, az arab hódításig. A 10. századra azonban a kopt keresztények aránya a népesség ötven százalékára csökkent.

A kopt egyház vértanú egyház már a kezdetek óta, kétezer esztendeje. A hagyomány szerint Szent Márk is vértanúhalált halt Egyiptomban, de az oszmán hódítás után a kopt közösség különösen is meggyengült, és számtalan megpróbáltatás érte őket egészen napjainkig, amikor szélsőséges iszlámisták követnek el terrortámadásokat célzottan ellenük.

Ezért ma sok kopt keresztény hagyja el hazáját, aminek kulturális és gazdasági okai is vannak, de mindezeket csak erősíti az üldözéstől, terrortól való félelem.

Jelenleg Egyiptom lakosságának körülbelül tizenöt százaléka, vagyis mintegy 14 millió ember keresztény, közülük közel tízmillió hívő tartozik a Kopt Ortodox Egyházhoz. Szerte a világon pedig még további egymillió kopt él.

Legfőbb egyházi vezetőjük a 2012-ben megválasztott II. Tawadros, akit a római püspök és az alexandriai görög pátriárka mellett hagyományosan megillet a pápa megnevezés. Székhelye a fővárosban, Kairóban van.

Előírásaik szerint csak fölszentelt pap keresztelhet, a fiúkat 40, a lányokat 80 napos korukban keresztelik meg, háromszoros vízbe-merítéssel. A

gyermeket a keresztelés után azonnal megbérmálják és megáldoztatják, majd 16 éves korukban kezdik el a gyónást.

Templomaik négyzög alaprajzúak, a szentélyt fából készült díszes ikonfal választja el a templom többi részétől, melyben külön rész van fenntartva a papság, a férfiak és a nők számára.

Kopt pápává olyan férfi választható meg, aki elmúlt 40 éves, egyedülálló, 15 évet töltött kolostorban, és hét püspök támogatását élvez. Első körben hét jelölt közül a kb. 2400 küldött kiválaszt hármat. A küldöttek a papok és az egyház világi segítői közül kerülnek ki. A három legtöbb szavazatot kapó jelölt kerül a következő fordulóba. Ekkor egy kilenc évesnél fiatalabb fiú, aki az ártatlanság és a tisztaság jelképe, bekötött szemmel húz ki a három név közül egyet. Ezt úgy értelmezik, hogy az isteni kéz húzza ki a következő pápa nevét.

Hozzánk legközelebbi egyházközségeik Grácban és Bécsben vannak. Utóbbi városban püspökük is él.

Inzsöl Richárd

II. Tawadros
kopt pápa



Sok feladat szakértő kezekben

Interjú Lakner-Bognár András karnaggal

Lakner-Bognár András egy évvel ezelőtt lett a szombathelyi Sarlós Boldogasszony Székesegyház karnagya, a Szombathelyi Egyházmegye zeneigazgatója, majd pár hónappal később a Kántorképző vezetését, irányítását is rábízták. András Szombathelyen született 1987-ben. Zenei tanulmányait Jákon, Sabján Edit zenetanárnő, karvezető és orgonista kezei alatt kezdte, párhuzamosan a templomi énekarban való rendszeres szolgálattal. A gimnáziummal egy időben kántorképzőt végzett, majd a Berzsényi Dániel Főiskola Ének-zenetanár-Egyházzene szakán Virágh András, orgonaművész növendékeként 2009-ben szerzett diplomát. Ezt követően még ugyanabban az évben felvételt nyert a Bécsi Zeneakadémia orgona szakára, ahol Wolfgang Capek orgonaművésznél tanult. Magyarországon kívül Ausztriában, Németországban, Olaszországban és Svájcban lépett már fel szólístaként.

Melyek voltak a legemlékezetesebb pillanatok a több mint egy éves szolgálatod ideje alatt?

Nincs olyan pillanat, amelyet ki tudnék ragadni, hiszen egy folyamat része minden esemény. 2016. július 9-én a Szent-Márton év központi ünnepségén az Emlékműdombon szó szerint a mélyvízbe dobtak be, hiszen négy televízió- és megannyi rádióadó közvetítette élőben az eseményt, amely számomra az első karnagyi feladat volt. Kiemelhetném az idei húsvéti ünnepi szentmisét is, ahol zenekari kísérettel énekeltük Schubert G-dúr miséjét, Händel Hallelujáját, de ugyanilyen fontosak az átlagos hétköznapok is, azaz a mindennapi szentmisék, vagy amikor csak úgy besétálok ebbe a csodálatos templomba.

Hogyan kell elképzelniünk karnagyként és egyben a Székesegyház kántoraként egy napod?

A napom a reggeli fél nyolcas szentmisével kezdődik. Számomra nagyon szép dolog a Jóistennel együtt „ébredni”. Ez után, ha nincs gyászmise, együtt reggelizem a feleségemmel, kislányommal, aki most lesz két éves. A reggelit aztán a napi rutin követi: a hangszergyakorlás, a szervezés, emellett kedden és csütörtökön kóruspróba, tanítás és a nap zárásaként az esti szentmise, de olykor még ezt követően is ott maradok gyakorolni, ha koncertre készülök. Közben hosszabb rövidebb időre haza is tudok menni,

hiszen csupán öt percre lakom a Székesegyháztól.

Nagyon sok terved megvalósult már az egyházzene terén az Egyházmegyében. Milyen aktuális feladatokat tűztél ki most magad elé?

Az elsődleges cél a nagy ünnepek zenei gazdagítása volt, vagy ha úgy tetszik, ennek a gazdagságnak a fenntartása, hisz elődeim, közülük is dr. Pem László atya, nagyon magas szinten művelték az egyházi zenét.

A nagykorust azonban, amely most ezeken az ünnepeken hallható, újra fel kellett építeni. Szerencsére azonban feleségemmel, Lakner-Bognár Nórával (aki szintén egyházzene-szakember) összefogva, egy folyamatosan bővülő lelkes csapattal sikerül megvalósítanunk ezt a feladatot. Idén szeptembertől pedig létrejött egy kisebb kórus is, úgynevezett szkóla, amely a plébániai ünnepeket színesíti majd az énekével. Így terveim szerint az egész egyházi év folyamatosan megtelik majd szép, Istennek szóló, belőle töltődő muzsikával.

A második nagy cél a Székesegyház, mint szakrális tér kihasználása volt, elsősorban koncertek szempontjából. Ezen ötlet megvalósításában is nyitott fülekre találtam, hiszen dr. Perger Gyula atya, a Szily János Egyházmegyei Gyűjtemény és Látogatóközpont igazgatója ugyanilyen terveket szövögetett, csak épp a Püspöki Palotában. Az együtt gondolkodás és tervezés eredménye pedig nem más, mint a Martinus Exclusive hangversenysorozat, amelynek keretében számos nagy előadót sikerült Szombathelyre csábítani, hogy értékes muzsikával, előadásokkal megtöltsék e patinás tereket. Mire ez az írás megjelenik, már túl is leszünk néhány, remélhetőleg sikeres koncerten. Külön köszönet illeti dr. Székely János püspök urat, aki a kezdetektől támogatta az elképzeléseinket, helyet biztosítva számunkra.



Az egyházmegyei kántorképző várja még a fiatalok jelentkezését, hiszen októberben kezdődik az oktatás. Milyen újdonságokat vezetél be akkor, amikor megkaptad az intézmény vezetését?

Égészen pontosan szeptember 15-e volt a határidő, de természetesen, aki még szeretne jelentkezni, nem utasítjuk el. A kántorképző egy szintén nagy múltra visszatekintő tanfolyam, meghatározott tantárgyakkal, így ezen nem változtattam. Újdonságként jelenik meg, hogy tartunk közös orgonaórákat, ahol mindenki a másik előtt játszik. Ez talán szigorúnak tűnhet, de Bécsben a Zeneakadémián is ezt csináltuk. Ha valaki ugyanis mindig csak a tanárának játszik, akkor az hamar semlegesé, megszokottá válik és egy-egy koncert-vizsga, vagy akár szentmise valóságos lámpaláz számára, amely ezzel a „tét nélküli” órával kiküszöbölhető. Ugyanígy vannak olyan kántorképzős miséink, ahol mindig a hallgatók játszanak. Fontosnak tartom, hogy a hallgatók később nagy rutinnal, felkészülten vállaljanak kántori szolgálatot és ezt a hivatásukat lelkesen, hittel gyakorolják.

H. Pezenhófer Brigitta

Martinus exclusive KONCERTEK

A SZOMBATHELYI SZÉKESGYHÁZBAN ÉS A PÜSPÖKI PALOTÁBAN

A Martinus OrgonaFesztivál koncertjeire a belépés díjmentes. A további Martinus Koncertekre jegyek 1500 és 2000 Ft áron kaphatók.

<p>OKTÓBER</p> <p>4</p> <p>SZERDA 19.30</p> <p>LAKNER BOGNÁR ANDRÁS ORGONA-HANGVERSENYE</p> <p><small>Koncerttámadó: Tamara Ákos trombitaművész Martinus OrgonaFesztivál, Székesegyház</small></p>	<p>11</p> <p>SZERDA 19.30</p> <p>KERTESI INGRID ÉS TANITVÁNYAI ÁHÍTAT ESTJE</p> <p><small>Koncerttámadó: Lakner Bogonár András - orgona Martinus Koncertek, Székesegyház</small></p>	<p>24</p> <p>KEDD 19.30</p> <p>FRANCIA LIRA - Vörös Seilvia (ének), Rezvaljojevo Anasztázia (hárfa) és Dulebo Livia (fuvola) koncertje</p> <p><small>Martinus Exclusive Koncertek, Püspöki Palota, Díszterem</small></p>
<p>NOVEMBER</p> <p>8</p> <p>SZERDA 19.30</p> <p>ANGYALSZÁRNYAK A VILÁG FÖLÖTT - zenés szakkörös utazás a Szent Efrém Férfikorral</p> <p><small>Martinus Koncertek, Székesegyház</small></p>	<p>21</p> <p>KEDD 19.30</p> <p>BOZSODI QUARTET HANGVERSENYE</p> <p><small>Martinus Exclusive Koncertek, Püspöki Palota, Díszterem</small></p>	<p>DECEMBER</p> <p>6</p> <p>SZERDA 19.30</p> <p>SZENT KARÁCSONY - Kertesi Ingrid, Lakner Bogonár András és a Brenner János Alcolános Iskola Gyermekkorúsdának hangversenye</p> <p><small>Martinus Koncertek, Székesegyház</small></p>
	<p>19</p> <p>KEDD 19.30</p> <p>BÉKESÉGÜNNEPÉN - Császár Angéla adventi előadása</p> <p><small>Koncerttámadó: Kiszander Orsolya - fuvola Martinus Exclusive Est, Püspöki Palota, Díszterem</small></p>	

Jegyvásárlás és információ: Szily János Egyházmegyei Gyűjtemény és Látogatóközpont 9700 Szombathely, Berzsenyitér 3.

Nyitvatartás: Kedd-szombat 9:00-17:00
0694 790 228 • 0630 843 4235

latogatóközpont@martinus.hu
www.latogatóközpont.martinus.hu

Támogatók: Szent Boldogasszony Székesegyház, Szily János Egyházmegyei Gyűjtemény és Látogatóközpont, Vasi Kriszta Kft.

Hosszú út lefelé

Az élet egyik szomorú jelensége az öngyilkosság. Természetesen többféle megfogalmazása létezik ennek a drámai döntésnek, pl.: „Az öngyilkosság, mint egy hosszan tartó, halmozódott állapot végkimenetele, a hétköznapiok egy elkeseredett pillanatában elkövetett záróaktus.” (K.R.) A kiüresedett szív, ami csak a saját értelmetlenségét látja éppen és nem veszi észre közben, hogy Istenre vár, ezért lényegében: a szeretethiány végstádiuma. A Szentírás csodálatosan rámutat a megoldásra: „Amikor a börtönőr felriadt álmából, és meglátta,

hogyan nyitva vannak a börtönajtók, kivonta a kardját, és végezni akart magával, mert azt hitte, hogy megszöktek a foglyok. Pál azonban hangosan rákiáltott: Ne tégy kárt magadban, mert valamennyien itt vagyunk!” (Apcsel 16,27-28) Az üresség eltűnik, mert megtelik szeretettel és a szív ráébred, hogy nincs egyedül. A filmünk ezt akarja bemutatni: „hosszú út lefelé – de mindig van feljebb!” Négy életunt emberi élet találkozik a tetőn, hogy egy ugrással pontot tegyenek az életük végére, de hát a meglepetés beszélgetést szül, a beszélgetés meg új megvilágításba helyezi az addigi életüket. Öt másodpercen is sok múlhat az életben: egy véletlen találkozás, egy röpké mosoly vagy egy pár vigasztaló szó. Nem vagy egyedül, mert itt vagyunk neked. Ezért is imádkozzuk a szent-

misében: „Nyisd meg szívünket a körülöttünk élő emberek iránt, hogy szeretettel megosszuk bánatukat és aggodalmaikat, reményeiket és örömeiket, és utat mutassunk nekik az üdvösségre.” (VII.C. kánon)

Szakál Szilárd

FILMAJÁNLÓ





Brenner János Emlékév 1957-2017

2017. DECEMBER 15. (PÉNTEK)

Szombathely, Szalézi templom, altemplom
18:30 Esti dicséret (vesperás) Isten Szolgája Brenner János
rábakethelyi káplán vértanúságának 60. évfordulóján



2017. DECEMBER 16. (SZOMBAT)

Szily János Látogatóközpont (Szombathely, Berzsenyi tér 3.)
9:00-17:00 A Brenner János-kiállítás ingyenesen látogatható

Szombathely, Székesegyház
9:45 Lelki ráhangolódás és gyónási lehetőség
10:30 Püspöki szentmise Brenner János boldoggá avatásáért



Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ (MMIK)
(Szombathely, Ady tér 5.)
13:00 (és 15:30*) Iváncsits Tamás: A jó pásztor
Zenés dráma. In memoriam Brenner János (1931-1957)

A belépés díjtalan, de regisztrációs jegyhez kötött!

A 13:00 órai előadásra a plébániákon lehet regisztrálni, november 5-ig.

*A 15:30 órai előadást igény esetén tartjuk meg, érdeklődni november 15-től lehet a Martinus Könyvesboltban

Regisztrációs jegyek november 15-től a Martinus Könyvesboltban
igényelhetők, személyesen
(Szombathely, Berzsenyi Dániel tér 3. • Tel.: 94/513-191
Nyitva: hétfő-péntek 8-17, szombat 9-13).

Az előadás helyszínén a szerző által kiadott CD-k és DVD-k megvásárolhatók.
Ugyanitt adományok az előadás költségeire köszönettel fogadunk.

Imádkozzunk és emlékezzünk együtt!

Brenner János életéről, tiszteletéről a www.brennerjanos.hu oldalon tájékozódhatnak.



A Szentatya október havi imaszándéka






A munka világáért, hogy mindenki számára biztosított legyen a tisztelet és a jogvédelem, és hogy a munkanélküliek lehetőséget kaphassanak a közös építésében való részvételre.

*„Tedd jól, amit teszel, s dicséreted Istent.”
(Szent Ágoston)*

FŐOLDAL IMPRESSZÓ CÍMKÉNYELŐ RAPICTOLAJ





hitébresztőblog VALLÁSOS KÖNYVEK KITEKINTŐ

„Árnyék kőre, talpa fagy” János Cs.

Matt méltosnak ébrazta el

További Érdekes Cikk

Mesék 10 órákor Vedd feleséget és hálymúg érte! A torinói lepel üzenete AZ ÉLET ÉS A HALÁL MŰVÉSZETE

Vallásos témájú könyvek ajánló: www.hitebresztoblog.hu

RADNÓTI MIKLÓS OKTÓBER

*Hűvös arany szél lobog,
leülnek a vándorok.
Kamra mélyén egér rág,
aranylik fenn a faág.
Minden aransárga itt,
csapzott sárga zászlait
eldobni még nem meri,
hát lengeti a tengeri.*

